

Соколёнок



6/2022
ноябрь – декабрь

Лачын



ДАГЪЫСТАН РЕСПУБЛИКИАЙН КЪОНИ ВУЗЕЕ СА ЙАИХХЪЕ КЪЕККАН УШАХАРШЫН ЖУРНАЛ



ЦЕДЫН СЕН

Тъарың Ибрагъимов

Цедын сен хъооІ, цедын сен хъооІ,
Хошдахъен шос, эКІын йыхъбы!
Цедын сен хъооІ, цедын сен хъооІ,
Щаддахъен шос, дирын йыхъбы!

АКІел`нана дих ихъена,
Гъирятнана йиш йихъена,
Умуд гъоолена нева ихъена
Цедни сенил, дирин йыхъбы!

ШокІле наІгъаКыІн къидеджен,
Хаахъа гъарамын идечІен,
ЙикІеехъа къапІын кІидечІен,
Цедни сенил, батІрайн йыхъбы!

Хааъаб ед`на миз вухъена,
Къисматнана сос йихъена,
РыцІкънана мигъман ихъена
Цедни сенил, джигар йыхъбы!

Дилегбы быкыр ихъенбы,
Хайрукан ишбы хъихъенбы,
Дердбы шохъад дехъенбы
Цедни сенил, дарман йыхъбы!

Цедын сен хъооІ, цедын сен хъооІ.
Хошдахъен шос, йизын йыхъбы!
Цедын сен хъооІ, цедын сен хъооІ,
Щаддахъен шос, джанан йыхъбы!



Дабыз Шавкалт

Илгъечлуйн Цедын Сен

Йа!ххы!л` гъаан сен, гъу писда хъады шас,
Гъу халтда гъуу вод дерд, хаджалат шас.
Миз итоотан манбы мед йикГел хъаъас,
Клаарын лека аччы гъу тарихеехъа.

Таарыхыс ахуда клаарын хал ваке,
Ришхан гъаа илякканкъвее яныке,
Гъабтас мее кГел гъидийхан гъин дердбы шаке,
Лайыкъ дехъе аччес гъу таарыхеехъа.

Йыгъ-йыгъыле гъабтИий, гъабтИий халд хъыхъа,
Сих, талан о!лкайил` сана!лт ыхъа,
ГичЫн халкъыс халмде иттюн няк! дехъа,
Лайыкъ дехъе аччес гъу таарыхеехъа.

Йыгъ-йыгъыле гыран кар хъехъе масса,
Пылнанкъвее гъааъа воб хусуси к!асса,
Дегдаб ёхсул вухъа авхуна гъы!сса,
Лайыкъ дехъе аччес гъу таарыхеехъа.

Марказын ч!ак!ынбы джони гъайее воб,
Йыгъыс иджлас гъаа, югни кефее воб,
Кул`ле йишди къайгъее аахва джо деш воб,
Лайыкъ дехъе аччес гъу таарыхеехъа.

Марказын ч!ак!ынбы, вухъе уянмыш,
Гъаъас а!хе о!лкайн халкъ доланмыш,
Вахтал` хъеле джосхъа гъаъийн къазанмыш,
Разийда ахведжын шоле Цедын сен.

Йыхъбы, Цедын сен шос мубаркдахъен,
Илгъечлуйнчик` кул`ле акарда дехъен,
Дерд, хаджалат дена, геед шадда ихъен,
Таарыхыс лайыкъда, ичлуйн Цедын сен.

ЙикГеедын мурадбы шы быкыр гъаъас,
Мугъу!ббы, гъу!рма!тбы а!райл халд хъаъас,
Цедни сенее халтда къазынджбы гъаъас,
Илягъийке кьи!сма!т ихъен , Цедын сен.

Зульфикъар Кафлановын 65 сен быкырхъа

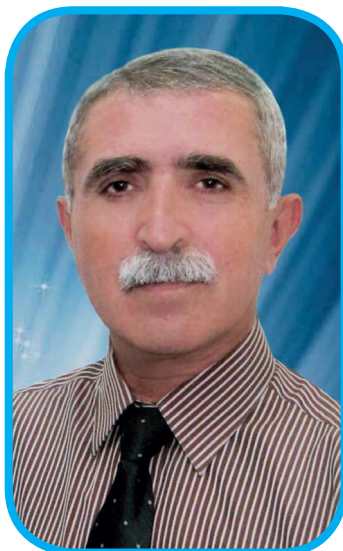
Гъайни сен лезги халкъни доюкани дихын, доюкани шааирын – Кафланов Зульфикъар Шихнесирни дихын 65 сен быкырхъа.

Зульфикъар Кафлановее лезги халкъни гъаӀшдийни шааирааршыни аӀрее джус лайыкъна джига авхъа-ахъа воб. Мана 1957-гъэсди сен Дохъузпара районни МикӀрахни хивее, Дагъыстанна доюкана шааир – Шихнесир Кафлановни ааилее едике ыхъа ворна.

Мана 1990-гъэсди сениле лезги мизейлни «Самур» донани журнале ишлемишехъе вор. 1999-2001-гъэсди сенбышее журнална редактор ишлемишхъайка сана янашера, гъамыр Дагъыстан РеспубликӀайни язычеершини Иттифакъее секретар, лезги шоӀгъбаӀйна хаӀрна ишлемишхъа вор.

Манкъвее джун цӀетдийн шеирбы гъала мактабни ешбышее одкӀун. Шеирбы 1974-гъэсди сениле чап гъаъа водунбы.

Зульфикъар Кафлановее М. Горькийни доюл`ын аӀдаӀбийятын институт



таамагъы вод. Мана Россияни язычеершини Иттифакъна уӀзву вор.

Манкъуни къаламни сивеле хиледже китаббы хъигъеечӀу вод: «Тезена ваз», «Убабышын гӀгъий», «Дерднан юххъан», «Эхъалийна йыӀхъ», «Хъодхуйн гӀеха», «МаӀнийбышын ыкӀар» ва медынбы.

Зульфикъар Кафланов гъамыр геер уфтанна шеирбы едни мизелхъа сакӀалагъана вор.

Шааирни асарбышын геелесинбы чӀакӀынбышыс одкӀунийнбы вод. АнджакманкъвеехурунхъаӀдаӀххъаӀнбыб йикӀел гъивхан гъавъу деш воб.

Шы гъини талантнани, уфтанни шааирыс одкӀунийбышее угъурбы аӀрзу гъаъа. АӀрзу гъаъан ки, манкъун джан гъамбаше сагъда, къалам экӀба вухъеджын.

Авуд шааирни шеирбышын йыхъ-сумылхъа сакӀал гъаъийбы гъеле вод. Шеирбы йыхъ-сумылхъа В. Гъамзатее сакӀал гъаъы вод.

МичӀеебийна вахт

МичӀеебийна вахт –
Вод джагваран вард.
Эхъалийни йыӀххъеенче

Йидж оза хъыхъа:
Манче инсанын
Сенбы гъеххагъа.

Един аддымны

- Зы кИррананкЪаI,
- Едее айгъени
- Гъар аддымыка,
- Гуджун аваркЪыл`
- Йизди кьончика.

- ГъаIшде едиле
- Гуджнара ийкар.
- Дегье дешур йидж
- Зака авеекЪар.

Едни аддымна
Шена эКIваала
Няхъана бес ааI?

Зас гъаIмаIхуIд хъооI,
Чина эКIваала
Зака сана зы
АлябтIы йаIххЪаI.

Дамабы

- Суван дерабы,
 - Чолын къадаалбы
 - КIёкьюI, илгъечIу,
 - АаI вод дамабы.
- Дерягъбышди сагъвалее
 - Фыкыррашмышехье манбы.

МаIгъаIрий

- Гыргын шитI яар цувыл` ааI аIкъаIнахъа,
- Аулее маIччаIрий садджу илвийкIар.
- Эйгье, – Мыссы хъааЪас деш йизда бала, –
- Гибхъы тIабал гъаЪа охъанасын кар.

- – Гыргынбыше къаIйхы болун джигабы,
- НяЪа гъу, маIччарий, авху аулее?
- – Аллагъее зы гъуву гъайни торпагъыс,
- Чиниб зы маIгъкамба гываадже хыле.

- Зас къурбатна верыгъ, хъ`яныд деш ыккан,
- Ватанын къифримбыд зас вод геед хошда.
- Зы дюн`йейна энке хошбахтна шитI воб,
- Мыссыба авхеейыб кIыреехъа дешда.



Ед`ни кьаК`се

ХаIв-чIийе аликкы, тIуфан хъадийнкъаI,
Зы илгъидевчIуна цIепбийна дама
КъапIыни нагъбыше гивкуна вухъа:
Вухъа хъооIна едни улеенче мана.

Ялвармышехъе зы, чеехъа гъамбашийс
Йизын йикI`кIеюдхъуна цIепбийна дера
Едни лигайл оодун ыхъа бырышбы,
Ед кьаIс хъийхъай летти, хъеедхъайнбы кIора.

ОIгееъар эгмишхъа, илхъечIес даIхыI,
ХъитIиркIын ахуна цIепбийна сува –
Гъалални, дагъамни къыкыке лышан,
Ед`ни кьонекеена зас къабар вухъа.

Гёгъийн йикI`

Къеджен ки, гёгъийхъад коксийл йикI`оохъуд.
Коксийл оо йикI`еке дехъайнхъий са идж,
МыIкьееъад, тоозееъад къаджы гын дюн`йе,
Быкырни йыгъна шас гидешщейи йидж.

ЙЫЗ

Йыз гёгъа лепа-лепана,
Къулени оґийл` иликлар.
Ярпагыбы деш, юв целена,
Йызбы бытагылхъа гийъар.

Миджагваала гъар вахтагъа,
Табийъат чис сиклы хъаъа.
Йызбыше ёргъан абачче,
Гъар сура джагвара хъаъа.

Йыз гёгъа, гъарын са джурайл`,
ХаӀне цыцлаагъа рассамее.
Ушахаар илёозар дахал`,
Хылехъа ахъаххъа гаал мее.

НаӀхуӀбна гъу къуввана воб,
Иляккына гъаӀйран гъаъа.
Вахъа гееб миджагваала воб,
Ушахаарыб гъаӀйран гъаъа.

Сувабы

Зы шоле алкъална аалса дешдий вор,
Зас декканан ыхъа кар, сувабы.
ГъаӀшдер мер зы вушди хаджалатее вор,
Гъиныд зас кыл`да вод ээхье, сувабы.

Шосхъа ары йизын йикӀний ачмышхъа,
Дерабышее дамабыний дашмышхъа.
ГъаӀшде гунайк тюльпанбыме ачмышхъа,
Гунайк` юхъанбы вод, зы деш, сувабы.

ГъаӀшде вушун сесид алкъалнанче хъоол,
Гъинья тӀетӀ ачмышхъа, эва шоссе хъоол.
Зы шоке мыса джар джурахъес дешдий,
Гъуджон гъаъас, йизда дюн`йейл дешуб гъоол.





САНАЪАТКАР

Аваала заманайл' са машрыкьыл'ни олкайл' ешемишехьи ыхъана мал-деветнана паччагъ. Манкъухъад варры олка ыхъа. Инсанарыб манкъуни регъберийвалиле разийба вухъа. Паччагъыхъар са дихий йигъыре йиш вухъа. Духайн до ыхъайн Абдул-Аизиз. Дих ськылы'ра ха'рхъыхъамее, манкъвее отирагъа Кьурбан ха'бхъувхъес, медни ылимбышикен ац'аал' алеет'ас, маданият тербие къабылягъас ц'ерра машрыкьни, хъийгъа магърибни аалимаршисахъа. Арайле йиц'ыдле сен илгъеч'и, Абдул-Аизиз ац'аал'бы алет'у саркылы' хъарайли джунни олкайлхъа. Мани вахтни арее дих деккикле хъид'ваац'ас хъинне хъыхъа ыхъа Абдул-Аизизее бой къавгъу, къел'-къута адамиин хъ'инне хъыхъа, мыгабышилхъамееен хыллийн кларын ч'а'р, уфтанна кусяв хъ'иннена джит'ана саххъал. Манкъухъа илякканкъа'л, ул' тохоохъи деший. Духайн маданият тербиед быкырда бадалхъайий. Дих хъарыва, деккее ха'бна мигъманыйвалла гьооле.

Са улджу'м арайле о'т'мишхъайле хъийгъа, деккее дих джунни утагъеехъа хъойт'ал. Гъинкъвее дихыке хъидг'ынагъа: «Дих, зы шадра ворна, гъу сагъра-саламатра, ац'аал' алеет'у хъарыйле. Гъу зак'ле эгъе, вас медни олкабышил' гъуджооне ха'дхъыхъа? Нени санагъатнана гъу есси ыхъа?» Абдул-Аизизе джаваб хъеле: «Дек', гъу сагъра ихъена, йигъын за'гъматбы зас гъауйн, зы къелик' авхъа гъуво деш. Зы быкырба Кьурбан къавгъу. Ха'рни гъа'физыс гъысабехъе. Астрономиейкен, философиейкен, экономикай-

кен ац'аал' алеет'у. Манчиле гъайре, на'х'лубий олкайис ха'бвалла гъаагъас зас ха'бхъувхъа. Гъу архайнра ихъе». Деккее серрасыда гъинкъухъа к'ыры гяххъы, мана таамхъа мее йишонагъас, эйгъе: «Зы аляат'уйни йигъни ац'аал'бышыле разийра ворна. Маншааллагъ, гъу вахт хайрысоб ав'ланав'у. Дих, анджах инсанна ы'мыр са джит'ани манзил'ни арее, мумкум вобна, бадалувхъес. Паччагъ къулылхъа сак'алас, къул-паччагъылхъа. Манчыхъа гора, инсан гыргынчыс гъа'зирра ихъес ыккан. Инсаныхъад хылеква гъагъан санагъатыд ихъес ыккан. Манчын нени вахтал' ешемишхъеейир, гъу, йигъна хизан доламышаагъасда. Манчыхъа гора, дих, захъар югна йиссейна дост ворна. Мана геер югна чекмачий ворна. Засын, йизди вазирааршысын къелилинбы манкъвее ийхъа. Дора зы гъу манкъусхъар санагъат ха'дхъихъес отирагъас. Гъаар инсаныхъад джун, мерынкъухъа ид'ваак'ыин накъыш ыккан». Абдул-Аизизе деккени ихтелетилхъа клорана фыкыр гъуу, разехъе.

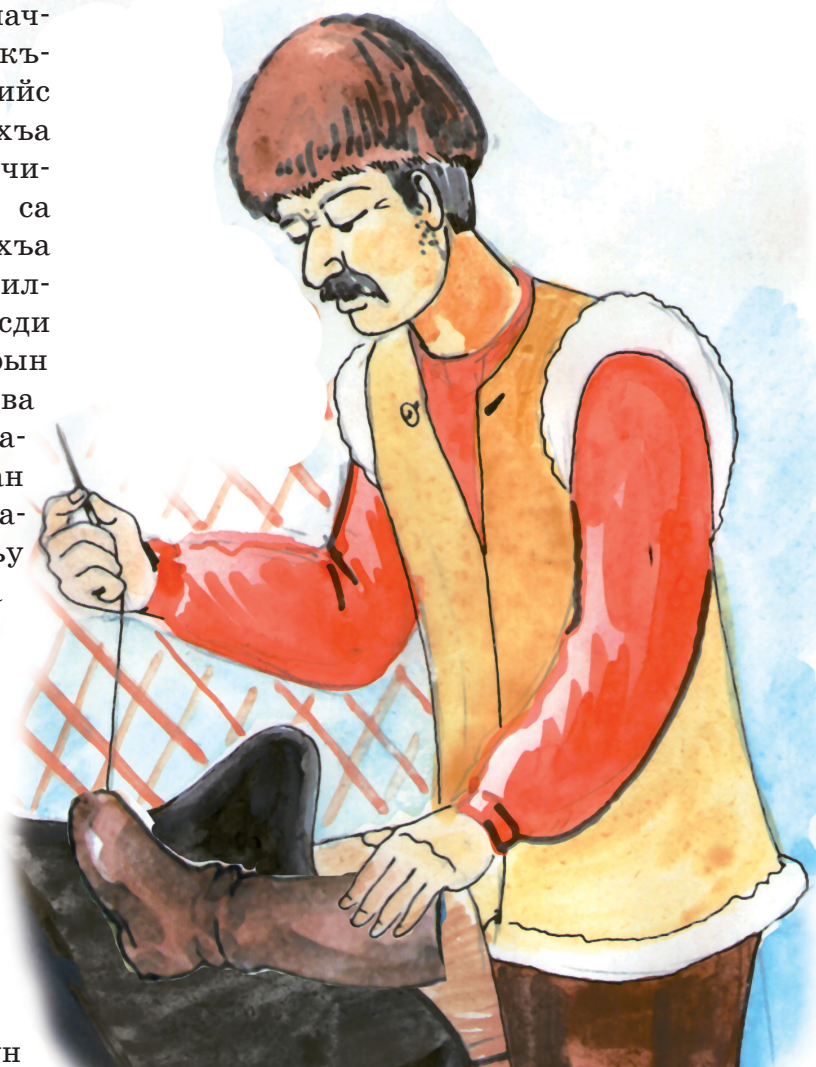
Мана са сенийс шигыртыйвалла гъаагъас ва санагъатын ичи (о'з'яг) аляат'ас чекмачийсахъа гъайк'ан. Са сениле манкъухъад югни чекмачийн санагъат «джибее» ээхъе. Саркылы' хъары хаахъа, деккикле джун тезе хылени санагъат гъа'ракатбы гъагъа. Декке эйгъе: «Гъа'шде зы вале разийра ва архайнра ворна. Вахъад къык гъамбаше ихъесын».

Мани вахтас чекмачий ра'гъматыхъа айк'ан. Абдул-Аизизе къелилинчина ха'бна дукаан ачмишаагъа. Вуджее джусын шигыртаар саагъа. Гъинбышын

алвер гуджнада ал'гъааI гийг'гал. Заказ-бы медни оIлкабышиле х'ооI гидг'гыл. Г'ай-куй дюн`йейлх'а х'идх'у. АIбдул-АIзизее ийх'вани чекмабыших'ад х'анек' джун накыш (хатI) ых'а. Мерунк'ух'ад ман ых'а деш ва деккиле г'айре ман шавукIледжад ацIа ых'а деш.

АIрайле сенбы айкIан, са йиг'гыл' ишиле хаах'а АIбдул-АIзиз х'идяйле. Хабар х'абайле, мана са к'ачахааршини дестейн х'оIх'унава. ОIлкайке палг'ятун х'идх'у. Вазираарше ярах'бы хы-лех'а аляатIу, паччаг'на дих тIабалаг'ас г'азиребах'хе. Паччаг'ее г'инбышикIле эйг'е: «Шу телесмиш моох'е. Сабыр г'ивадже. Телесмишивх'ее, ишг'алерб челяк-канеех'а авух'ас. Г'авасре аIрайле са ваз оIт'мишивх'еджын. Х'ийг'а г'вакIне базарбышеех'а, алишше манче гыргын чекмабы. АцIах'е нени дуканенче нен чекмабийй алишщу. Вазираарше паччаг'ни джувабенче х'иг'г'дебчIу, манк'вее увг'ийн х'`инне г'аан. Эх'алийс са музры чекмабышда паччаг'ысах'а х'абайле. Паччаг' манчини гыргынчини х'анебыших'а иляккы, манче са чуIт' чекмабышин сечмиша'ы джусах'а аляатIа. Гооне амур г'ооле вазирааршилх'а к'ийх'гийс г'азирувх'ес. К'юIд'г'эсди йиг'гыл' паччаг'ее джулх'а кIаарын йиссейн палтар х'идваацIаджинва аляг'ы, ман чекмабы алищуйни дука-неех'а г'айкIан. Г'инк'вее х'ийгIан алверчийке: «Шавана васах'а г'айин чекмабы масса г'елес х'ады? Г'у идт'евг'ее, йиг'гын кал'ле г'айняа х'ох'асын». Х'аIркын алверчее паччаг'ысах'а чекмабы ийх'вани дуканна адрес г'ооле. Г'инбы х'обкуба г'амах'а авайкIан. Г'ибх'ыр иляаканбы, дах'мабы вод. Мах'а икк'ебчIу иляаканбы, АIбдул-АIзиз к'елике зинджирыква чекмачийни маскIаных'а айтIыл маа'ар вор ишлемиша'а. Вазираарше мана телесюгра зинджирыкве аза-да'а. Вудж ах'х'ыйн инсанааршин вукIул'бы г'амааджад к'ацIадкIун

даг'а'а. Манче дихыр аляртIу паччаг' джунни оIлкайлх'а х'арайле. Деккее суфранылх'а сабийнк'аI, дихыкIле эйг'е: «Дих к'еджие, хылени сана'аIтын вас садджу девлет джаб деш абы, манчин йиг'г'на ыIмыр г'ивааджы. Агар ва-хад ман сана'аIт дех'айнх'ий, вах'ад йиг'г'ын накыш (хатI) чекмабышик' дех'айнх'ий, ярабни шаке г'у тIабалаг'ас аIх'нах'ий. Г'ар сана'аIтх'ад чин зор водун. Манчыле х'ийг'а деккее оIлкайс паччаг'ийвалла г'ааг'ас духайсах'а х'уву. Анджах, АIбдул-АIзизее джун сана'аIт г'ассыр деш. ОIлкайни ишбы-шике селлимрананк'аI, манк'вее тезе-тезе чекмабышин джурабы ийх'х'у. Мани чекмабышин са чуIт' паччаг' АIбдул-АIзизе цIаIх'бышди султIаныс – Даниял бегыс пайис г'уву.



ДЕЛЕС ХЪЫМААЪА

Ёкъни сурал` ворна фиръаІв, бидж инсан,
Гъар йыгъыл` хочена хъабы миз кІяаъа.
Пылыка гъиваага, дагъебчы видждан,
ВаІвхий летти манбы делес хъымааъа.

Пахылаарше валхъа къадагъва къара,
Фырсант аюдхъу меега, ыІхийхаІ яра,
КъоІлле акъванана джулер бейкара,
Ялтах хамилёнбы делес хъымааъа.

Ялтахаар къелбышее, оІбкеехъа аІккааІ,
Гъамбаз масса гъеле, гІале аІрх идааІ,
Сеъэ гъу, вушуйи гІалехъа кІидааІ,
КъоІлле акъвананбы делес хъымааъа.

ГЪЕЕЪЭ ШУ ГЪЫІРМАІТ

Джигъилеер! Захъа са хааиш вод шолхъан:
ЗаІгъмаІт гааъанбышыс гъевле шу къыймат.
Гъарамын одхъанна кІирра деш инсан,
Гъалал одхъананкъус гъееъэ шу гъыІрмаІт.

ГъаІшде хъабы вобна мебна замаана,
АІхлакъыс, гъирятыс душман воб мана.
Гыргына чиновникІ есир пылына,
ГъаІкъ джуваб эйгъенкъус гъееъэ шу гъыІрмаІт.

Ед, дек воб шос йаІххъыІн акка аахъанбы,
Вушди вукІлел оона далда воб манбы,
Шас Ватан къалербчы абкІын бабабы,
Ватан гъиваадженкъус гъееъэ шу гъыІрмаІт.

Азербайджанни мизейле йыхъ-сумылхъа саакІал гъавъуна – В.Гъамзат.

СУВАНА БЫЛАХ

Абдылла Дагазов

Зы воб сувана былах,
Хь`ян хьыгъааI кьайейк авгъа.
Сувалхъа абыйнбы зы
Хь`инека воб шадааъа.

Сувал` оохъа цIа кIеюдхьуйнкъаI,
Зы маIънийка хь`ян адайле.
Са сувана марал къавджее,
МаIънийбы йидж джад хъадайле.

Зы воб сувана былах,
Къайебышее йикI ыIхийхаI.
Орзул`-ортулна инсан
Зассе уIчуIр хъаъас аIхаI.

Хь`ян гъамбаше, гьекIва-гьекIва,
Къайебышле авхъа гичIес.
Гъасре дама, дерягъбышка
Аликкеджын кIарацIан сес.

Урусни мизейле йыхъ-сумылхъа саакIал гъавъуна – В.Гъамзат.

Куртка



Дек` раГьмаГтеехъа ааІс мее, Карым едикайи дек` кика геер хошбахтра ешемишехъенаний. Анджах хъийгъа гыргын кар бадалхъайн.

Карымна дек` пешекарний. Мана кыЫдим хъады мее, ваІкьяАбы гъаЪайкы, АджнавурылхъанийааІ, юххъанме, ваІкаАбы сувалхъа илхъеечІуйнкъаІ, быкырни кыЫлина сувал`ний ээхъе. МанкЪукІле дек`, менни джуни тайеершыкІле хъ`инне, сенее кьоІнаІххъеений къедже: са ваІкьяАбы сувалхъа аІлхъааІнкъаІ, сайыр манбы сувале геечІуйнкъаІ. ГъарнаІххъее балканыка сана дек` бакІеенче хъооІ къаджийнкъаІ, Карым къадархъун, дек` кини гарданыл`ний гивайхан. Дек` кин хъарий манкЪус дюн`йе гъувуйн хъиннеений ээхъе. Дек` сенее кьоІнаІххъее къаджеейыр, мана мер хошбахтраний. Мани замаанайни менни ушахааршыс хъ`инне Карымысыд дек` кике аІкьяАна ешемиш

хъес вардешхъайнний, чуІнки джукІле ацІанний ки, мысанме джар мер дек` балканыл` алихы, хаахъа хъалесданий.

КъыІлийна вахтний. ВаІкьяАбы мед, гъамбашийнбы хъ`инне, сувалхъаний илхъеечІу. Карымна дек` кир ваІкьяАни кырагъыл`ний вор. Карымее улепбы йаІххъаА кІейхы, ваІкьяАбышын сувайле авхъа геечІуйний гозет` гъаЪа. Анджах гозет` гъидяЪан джад, дехъесын джад са кар ээхъе: манкЪуна дек` сувал` хъаЪаркІын, хъекІана. Гъина кІаарна хабар хаахъа гъибхъыр мее, Карым гъайкъварна. Са йыгъ дек` дена ахвава манкЪуни фыкыреехъа джад хъады дешдий. Анджах мана дек` дена ахуна. Шенке вудж, дек` кике аІкьяАна ешемишхъеейыр, манкЪухъа умуд вобнаний ки, мысанме джар мер мана аккале ичІу, вудж шадаЪасданий. ГъаІшеде вудж къел-хыл` гъадкърний аху.

Дек` раГьмаГтыххъа арКынийле хъийгъа, манбышын доланмышебхъай геед дагъам хъехъе. Хаана гынейна пиняк дек`ний вор. Едее цГайик` авуд тютюн гьээйид, манчике ыхъайн пылнишыс джад къийхъар дешдий. Касибийвал`ын манбы алябГыний ааГ. Карым хаГр хъыхъай лети, дек`кее сагърананкъаГ манкъус алишщуйн палтарбы дар хъехъе гидгъыл. Вахт хъабайле, дегъе манбы джунитаналхъа хъуГдооГ гидгъыл. Тезенбы алишщесынд ааилейхъа пыл дешынний. КъыГл, цувул` са таГгаГрыка вукГлеле гъагийле хъийгъа, мыКан къыГдим хъадайле. Карым мактабеехъа йызык авур пенджак алигыний хъарайле. Едихъа, манкъус палтГум, нейид курткГахъеед алишщесын пыл дешынний. Мана вуджур геер ёххараний хъыхъа. МыКаала манкъуни гыргыни джанеёаб ооккананий. Гъар мичеер Карым пенджакыд алигы, худ х`инне сары мактабеехъа хъарайленаний. Ушахааршыс гъамбаше манкъуна язухний хъабайле. Гъуджооме джад гъа-

гъасний ыккан. ГъинаГхуд адкГынее, мана къыГдимына хъигъарасданий. Манке ушахаар, джукГле итдёвгъу, пылбы сагы, курткГа алишщесди джувабылхъа хъабайле. Манбыше увгъийн х`иннеейид гъаан. Гыргын едяар, деккяар ушахааршыни гъини фыкырыле шадоохъенбы ва манбыше йикГ`еенче курткГа алишщесын пылбы гъеленбы.

КъыГдимийни мыКани йыгъбышди санчыл` Карым мерсатдирхъын мактабеехъа хъары мее, ушахаарше мана тезеда алишщуйни курткГайка сана гозет гъаа ыхъа. Вудж синифеехъа ичГу мее, гъамбазаарше мана тезени курткГайка сана таГбрик` гъаа. ЭКда курткГа джулхъа аляан. КурткГа джук` гъам аваакГайи, гъамыд манджанал` геедюгда гъаваакГайи. Мана ушахааршыни гъини гъаракатыле матхъа ахва. Шадвал`ын, гъамыр дек` йикГ`ел хъары, манкъуни улепбышеехъа нагъбы садайле. Гъин кар ман мее бирданда ээхъе ки, мана ГГале джуваб дена ахва. Мана гъамбазааршыс наГхубме миннат-

дарийваала агъмыш гъаагъас ахвана. Мани йыгъыл` Карым геер шадра хаахъа айКан.

Хаахъа хъары, едикГле курткГа къаджы мее, ед` джигее хъорсун ээхва. Манкъуни йикГ`ее шадваала, нашваалайи аджыГзийваала сана санчыйи аливку. Хъары, мана дихык` хуГвал ээхъа. Адамий дешди сенбыше сагийн гыргын дердбы, аджыбы, былахбы х`инне, манкъуни улепбышеенчейи хъооГ гидгъыл. Ман нагъбыд, джена ыГмыГр х`инне, къапГыдайи.



Ед`на миз`

Валезь Тьамзап

Миз` воб бабабышле ахвуйн аманат,
Йидж масса гьумооле, деш чихъа кыймат.
Шаваайи джуна миз` масса воб гьооле,
Чика масса гьеле ламысий гьирят.

Ед`ни мизен гьуву шас гьин ду – Цахур!
Миз` нуруна чешма, шы воб чешмайн нур.
Тютъе хь`инне вуккан шас миз` гьивааджес,
Ед`на миз` абкынее, хьалесын ахыр.

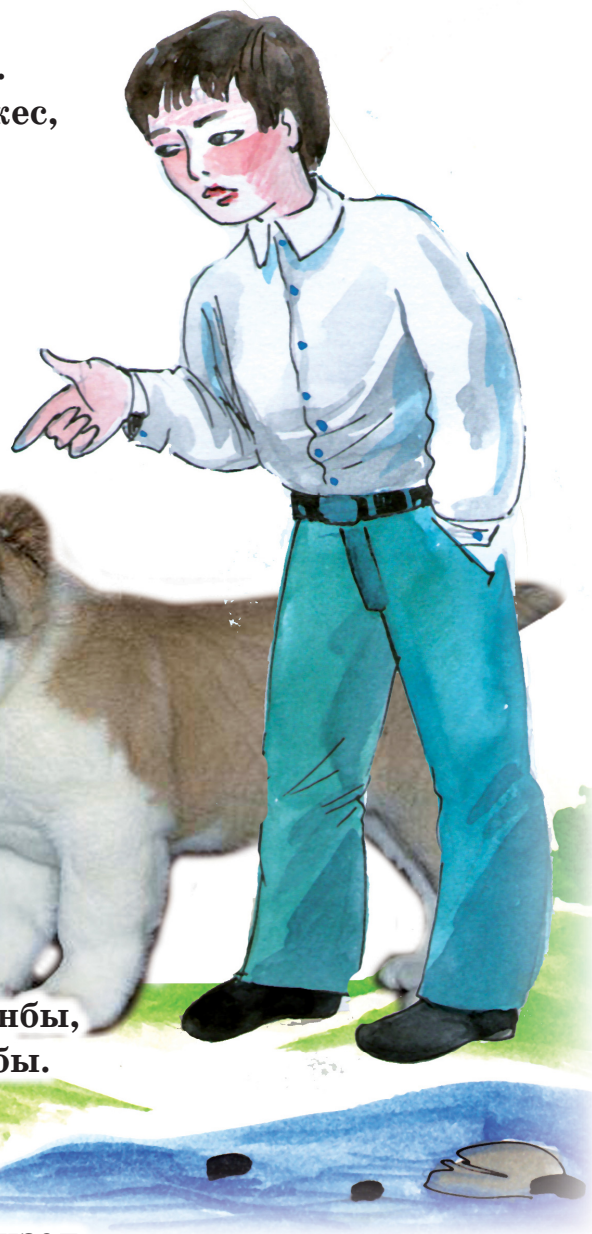
Гегъийий булут

Гегъийхъад водун булут:
Гагь кАарда, гагь шакарын кьут.
Гегъий водун чина бала,
Едий бала хьудоо ёла.
Мысайи гегъий гешце,
Булутын ман
Эб кАар хьувхъа,
Къегъешше.

Биссеер зале хьайкьаІнанбы

Зале гьргын кучейн биссеер хьайкьаІнанбы,
Зы къаджы мее, гьеедху манбы айкАнанбы.
Охьанасва агар чис кар адее гьелес,
Мани карас маа хьудёохье са джаб делес.

Анджах достаар, даІхее биссеер аххъас мизел,
Зы адыйн кар са къатІна деш ахва чІийел.
Гьргын йизди Топланын джад маа гьийкАран,
Мизиб уІвхуІ, къалядачче са къаб къаІраІн.



Казбек Мазаев

ЙЫХЪБЫШЫН УШАХААР

Шадрa шoлe йыхъ балабы,
Гъамбаше шу вухъе хошбахт.
Уичуиб хъувхъа воб ед`на миз,
Ахыр вушда хъобкуна бахт.

Йыхъбы ман мее килба деш воб,
Авхъаахъа шу еттыгъ джига.
Нимеений шос гидхъу миллет,
Андорайсыд ман меен гъагва.

Даггыстанее нимеен йыхъеер,
Андорайлыд ман меен миллет.
Шадрa вор Азербайджаныл`
Хъыихъийле ман хъехъе вод геед.

Нен миллетий олкайл` хайтда,
Чин сиясат олкайл` ыккы.
Чише йыхъий Низамийыр,
Татараарше джос вор аххъы.

Шена хайрна Низамий
Дюн`йейкIле джар ацIана.
Няъа шос йикIел` гъидхын,
Йыхъий ыхъай бес мана?

Гуджун джукe туIрк гъаъы,
ТуIрква манкъун ду адкIын.
Ахы манкъвее шеирбы
Фарсни мизейлний одкIун.

ГъаIше ед`на миз` аIлгъааI,
Гъина геоб шадна хабар.

Гъина хайбна шадваала,
Шадба вухъе ушахаар.

Йизын аIиз ушахаар!
Къорамыш гъеъэ дубы.
Шы йыхъбы вобва, – увгъу,
Оохъа аххъе кал`лебы.



Азербайджанни мизейле йыхъ-сумылхъа саакIал гъавъуна – В.Гъамзат

Адийна мыслагьалт

Са цагхбышди хивее ешемишеехье йихъана са джанджигар адий. Адийхъар ыхъана йицгьдле сеннана нева Алий. Алий ешемишеехье ыхъана шагъарее. Мана гъар къылина адийисхъа хивеехъаний истирагьалтыс хъарайле. Хивее ешемишхъай Алийс лап геед къабылехье ыхъа. Алий вудж хь иннеени гадебышка гывагас хивеехъа хъигъечле. Алий

гьамагхуир хъигъечле сад, къод, хь`ебыд йыгъна. Амма Алий кучеенче акъва хъаы хъарайле ыхъа. Гооне Алий хаанче хъигъечле гиргъыл`. Адийгле невайни акъвайна сифат къавджу, манкъуке хьидгынаа:

– Ай адийна къизил` бала, гьуджон вак` ээхь? Нягъ гьу гывагас аккасяхъа ыгъдаа?



– Адий, зака гадебы гываага дешуб.
Манбыше зы кьабылаа деш!

– Алий, гьуура мани гыргыни гадебышык! Ле эгье ки, адее джо шынкъаа! хъоот! ал.

Адее Алийк! Ле манджуваббы увгьу, нева йа! ххъы! ляа. Йиджеейиб чейис хъоохъараагас симамвар гивийхье. Ца хъавгьу, чилхъа садж гиххъы маххъварабы гъаа.

Джонкъаа! абын гадебы адее суфра-нылхъа гявгьу, манбышке хъидг! ынаа:

– Ай адийн балабы, нясна шу мана Алий кьабыл` гьидяа?

– Адий, Алийхъа адий ворва, шахъар мана дешва, манчыхъа гора шы ман-кьука сана гьидваага, – гадебыше джаваб хъеле.

– Ай адийн къизлен балабы, гъайни йыгъыле шу гыргынбы йизын невабы вобунбы, – адее ма! ху! д эйгье.

Ман увгьу мее, гыргын гадебы шадувхъайнбы: «Ураа, ураа шахъар гъа! шде адий ворна!»

Мани йыгъыле хъийгъа, Алийн достар гееб хъувхъа. Йыгъыс мана кучеенче хаахъа шадраний хъарайле.

Йизда Дак'

(Ма! ьний)

1

Сувабышыл`ын йызбы эрмишхъа,
Дерабышын дамабы дашмышхъа,
Багъбышее т!ет!`-т!елебы ачмышхъа,
Бес гъу няаний, бес гъу няаний йизда дак`?

Нагаарат

Ай йизда дак`, джан йизна дак`,
Къурбаныйхъана вахъа зы, йизда дак`!
Ай йизда дак`, джан йизда дак`,
Гъамбаше йизди йик!`ее вор йизда дак`!

2


Гъу эзуйн' йиваарыд ха!д хъыхъа,
Чил алееле хъа!пба мейва,
Йыгъын невабы ч!аклы хъеебхъа,
Бес гъу няаний, бес гъу няаний йизна дак`?

3

Дюн`йе вод летти гъу т!алаб гъаа,
Йизди улепбышыс гъу арзуман хъыхъа,
Йизын джан гетхъунийн вахъа,
Бес гъу няаний, бес гъу няаний йизна дак`?

Абдурагъым Дадашев

КЪАРАДАГЪНА КЪЕВ



Гъихъани вахтан карбы,
Аху шас хабарбына.
Ил'диккы чилхъа гьорбы,
Зассе шос обкун гына.
Амма моохъе телесмиш,
Экбаджаб кыймат гьевлес.
Гьидибхьырджаб махъа иш,
Гихъа гыйдын эгъес.
Къабыл' вухъее, «Сагъулбы»,
Эсиргамыш гымаъа.
Девканнар вуджджар болба
Ахваста хъал гъааъа.
Хъоолена шосхъа суддыс,
Зы цыцлавъуна залгьмайт.
Гьидявъу кыл' баджаб фырс,
Авхъу халкъына гьурмайт.
Гивхъу клумклум уджагъылхъа,
Хъавгъу чик авхъа югда цла.
Аккасти гъарайбышылхъа,
Хъыгъеечлена Сеням мыцла.
Манзилна, лап са кыл'на,
Гьуджон вод эйгъен ацлахъес.
Эхва кыры гьуву гына,
Гъарайбышын кыйихъе сес.
Гьуджооме, шаваа, шавыкле,
Эйгъен башта ээхъе деш.
Гоонер маттыйхъа эхва гына,

Къайджы МалгьалмаИдна гыняа йиш.
Гына мысана бес ары?
Гьиджоона воб фыкыр гынкъуна.
Хъулермеджар хъунашце сары,
Алярты аПреехъа гына.
Гагъ хуруба йишон гъааъа,
Гагъ гъарайбы джон халд хъехъе.
Мебынбы янълхъа сааъа
Едаар гыняа гъарыгъеебахъе.
Эйгъе вод, са адамийе
Ары вор къоИре хъунашце.
Джига гъарынкъылхъа йикл'ее,
Джойиб джука югба оше.
Палтар сана- санчиле югун,

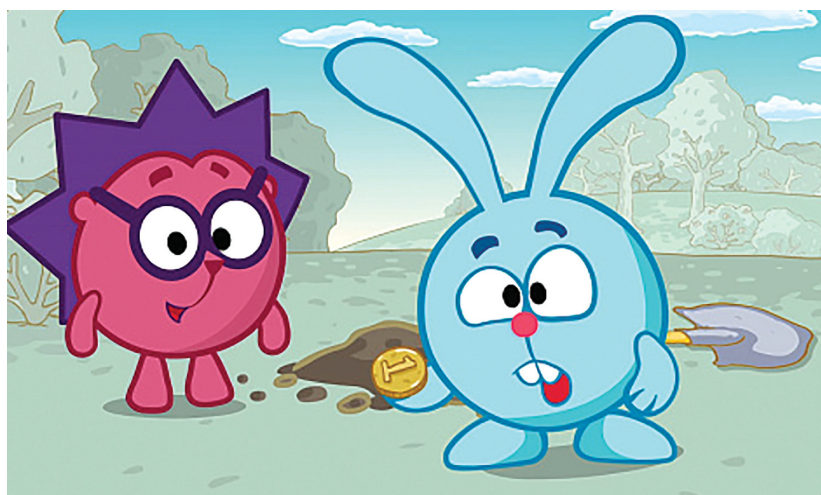
Экда, экда адайле джос.
Гьамбаше кайиф кокда джун,
Шаваа гьуджон манчик гьаьас.
Гьар хьунашщее йиджее хь'инне,
Авхаахъа воб джуна гьу'рмайт.
Ман гьунар джонне, не джунне,
Ацла деш, рангвака вод кул'фат.
Са, са мерни хьунашщее,
Бадалааъа гьинбышда гаф.
Медни джаб абачче ишее,
Ихтилетее кьидеджу сарф.
Эйгье: «Къайиххьыйн гьин джек'ле,
Са алидни хивеъад,
Гьынкылеер эн хьодхьур сык'лен,
Йиджбыд гьала кьев дешинджад.
Къарадагъыл' оозуна кьев,
Илхъевчу гьибхьыр деш гьала.
Гьибхьырее, быкырни малгьалыс ч'лаив.
Гьуджон дегье аху Гала.
Ил'бзур къаршее Къарадагъ,
Вергъек авуд кьом гьивайц'лан.
Гьыл'мец'бышын кьев оозан багъ,
Эгье шавык'лене дяц'ла.
Къахивлесынбы адамеер,
Хейбы балканааршын ал'лес.
Ненаджар чалышмыш дехъа геер,
Нен увгьее, Къарадагъ делес.
Гьуджон Алранееад аху,
Кьодле, хь'ебыдле йыгъ айк'лан.
Й'алххьы'на, кьыт'Г'ина кьорху,
Й'рмышхьайн озуруйн джан.
Гонбы гьят'лассе гьаарункъвее,
Аблес вуккан хиледже кьев.
Саджад хав Малгьални хивее,
Имахваджын иттябы кьев.
Манчыле хьийгъа Сенямыс
Й'ик'ел' хьайле клумк'лумий ц'ла.
Вухьеста хабар ааллямыс,
Гьалакида дешин ац'лан.

(Хъийгъыйн хъалесын)



КРОШ И ГРОШ

Шаваана пыл иджад гъагъы?



Къыйна шы «Пылбышди гъаКГеедын мультфильмбы» донани хабарбышыс гивийгъал. «Смешарики» донани мультфильмын гагъраманар Крош ва Кирпийн шос хиледже маракан хабарбы гъагъас.

КРОШ. Салам, ушахаар. Шока юшан гъагъана Крош вор. Къыйна зы йизда кумагчий Надя Грошевойка сана шос пылбышке ва чIакIынбы пылбышди гъаКГее наIхуIб юшан гъавъуйке гаф гъаагъас.

НАДЯ. Салам, Крош. Салам, ушахаар. Шока танишийхъес зы шадра вор.

КРОШ. Къыйна шака сана йишда гъамбаз Кирпийид водун.

КИРПИЙ. Салам, ушахаар.

КРОШ. Кирпий, гигъле гафыс. Вахъа пылбышка сана дагъамийваала вобнана?

КИРПИЙ. Захъа дагъамийваалабы дешынбы. Пылыд гъалалик дешын.

НАДЯ. ШокIле ацIанне, финансыбы, йаIгъни пылбы цIетда ыхъа деш.

Не банкIын кIартбы, не кагъызен пылбы, нейыд демырен манатбы ыхъа деш.

КРОШ. ГъаКГедане гъу эйгъе? Манке бес инсанаарше карана гъаКкъ наIхуIбна оIдемишавъу?

НАДЯ. Карбышка сана. Манбыше са кар медынчыка сана бадалагъы. Ман авуд эйгъен хъ`инне ыхъа. Мисалыс эгъес ки, вас маркIов лезимувхъа ва манаб Копатычыснее вухъа. Манкъусме иют лезимда ыхъа, маныд ки, васнее ыхъа.

КРОШ. МаIхуд карбы бадал гъагъий йизди хошеехъа хъооIн. ГъаIшеде бес нягъа маIхуIд гъидягъа?

НАДЯ. ГъаIшеде вас канмышхъесын. ГъыIсаб гъеэ ки, иют Копатычыс деш, Пиныс лезимда. Манкъвееме вас чини джигее маркIов деш, джухъа гъуджоойи вод, ман кар хъелес. Эгъес ки, манкъвее вас инструментбы хъелес.

КРОШ. Ман кар гъиня кара ааI деш, зас нишысынбына инструментбы? Зас маркIовка вуккан.

НАДЯ. Вакле гьаIшеде кьеджейе, карбы бадалагый гьамбаше кьулайка деш вод. Инсанааршыс ман кар кьанмышхьайн ки, джони хыле са маIдхуIн кар ихьес ыккан ки, манчыка сана ыкканни карана гьаIкь оIдемишаагьас вухьеджын.

КИРПИЙ. Манчыка санад, манбыше пылбыне иджад гьагьы?

НАДЯ. Гьоьо, анджах цIетдийн пылбы гьаIшдийнбы хь`инне деш ыхьа. Австралийел манбы балугьен кIырыбы ва мирваарийбы ыхьа, Тезе-Зеландиел хурун кьайебы, Джанубни АмерикIайл какаойн бакьалийбы ыхьа. Сасса оIлкабышылме пылыни джиге бринзике, кьеваке ва гьаIгтаа гьаIйванааршыке – зербышке, даварааршыке ва балканааршыке истифаада гьагьы.

КРОШ. Зы гьаIшеде ман кар фыкыреехгьа хьяляган ки, гьу дуканеехгьа пылыни кисайка деш, зерака сана ыIххгьаI.

НАДЯ. Разийра вор, ман кар кьулайка деш ыхьа. Манчыхгьа горад, инсанаар геб фыкыррамышебхгьа ва ахыр демырен пылбы иджад гьагьы. Демырени пылбыше зерале хиледже кIилба джиге авхгьаахгьа. Манбы няхгьа ихьее ыккеесид геде раIгьаIгда вод, ва сайд ки, манбы харабехье деш.

КРОШ. Сайд ки, манбы миджагда ээхье. Захгьа са-кьоIбле демырена манат вод.

КИРПИЙ. Демырен пылбы воднанкгьаI, инсанаарше бес манке каггьызен пылбы нишысна иджад гьагьы?

НАДЯ. Дегье гыранын карбы алишщес. Илякке, гьыIсаб гьагьас ки, маркIов алившес мее, вас хь`ейибле демырена манат лезимоохье. Агар маркIовна са мешукI ил`еошехье, вас 3 деш, 300 демырена манат лезимувхьес. Манмеенбы вассе са элес алверчийсхгьа ал`лес аIхаIс деш, манбы вас йыIкьда ихьес. Каггьызен пылбыме хиледже сибкда вод ва манбы ыкканни джигеехгьа ыккийид раIгьаIгда вод.

КИРПИЙ. БанкIыни кIартее пылбы гьиваджий манчылед кьулайка вод. ЗаIле ман Лосяшее увгьу.

НАДЯ. Гьу хьодкуда эйгье вод. Манчыни гьаIкIгее шы хьийггьийни гафбышее эгьесын.

КРОШ. Дора, дегье йишда гаф чIаIвааIгьаIс, йизын иштаггьа ашмышхгьа вод. Югба чиишее, захгьа маркIовка вобна. Ма, Кирпий, гьунаб авхгье. Чини эвезее зас вуччуд гьимеле. Мана зы вас кьаIраIб джаб гьооле.

КИРПИЙ. Геер ахвана, Крош, геер ээхвана, Надя. Геб марыхкана гаф вухгьа.

НАДЯ. Мед ал`ле шасхгьа. Ушахаар, шунад СмешаарикIбышка сана финансбышди гьаIкIгеедын вушун савад гьыхгьа хгьеэ.



ИХЪБЫШЫН ЮМОР



Нева каратейни машгеенче хъарайле.
Адее хъидгын гъаан:

– Гъуджоона кыйна шос хаїдхъыхъа,
адийна бала?

Невее джаваб хъелен:

– Шпагат ачмышавый.

Адий терсинара илеекы эйгъен:

– Гъуджоо? Шпагат ачмышавый?
Няъа, вител`быйи ыхъа чик`?

Ёкьул`ле сеннани дихее кыїдимына
дек`кике хъидгын гъаа:

– Няъа дядяй дегъе «Анжийн» футбол
гъидваага.

Дек`кее эйгъен:

– Кыїдимына манбыше футбол гываа-
га деш. Кыїдимына йызбы гёгъа. Ман-
бышыс мыкїада.

Дихее эйгъен:

– Джо няъа курткїабы илдяъа?
Джохъа курткїабы дешынбыне?

Карымышъа хъ`ебилле сенний вод.

Едее гъамбаше, манкъвее джел кїыра
гъувуйнкъаї, эйгъенний:

– Зы дуканеенче зас энке югна гаде
къаїхыї, алишщу вор. Энке югун ушах
зас гидхъу вод.

Са йыгъыл` Карымыс писин аїмаїлбы
хъадаїле. Едиссе, нен гъеъэыйд, мана
саакит гъаъас аїхаї деш. Ахырее, сабыр
къатїу, манкъвее Карымыкїле эйгъен:

– Зы гъу дуканеешъа сакїал гъаъас.
Манче мерна, аїмаїлбы гъидяъана гаде
алишщес.

Карымее, нагъбы хукука сан темиз
гъаа-гъаа, эйгъен?

– Дуканеен мер гъу алдамышееъэсда.
Вас мер писда гаде гъелес.

КЫИДИМ

Мурад Саид

Кыидим хъады, йызын аххъы гъар сура.
Сувабышда вукIул` хъувхъа джагвара.
Йыз болда, мык йаIххъаI, быранбы аъы,
Ушахаршед эле ман гозет гъаъы.

Къелбышыл` канкибы, хизакбы хыле,
Нурын шоIгле гъуву, шадвал`ын улее.
Йызыке алигъы джос Шахта баба,
Тамашейлхъа сабы гыргына уба.

Едий дек` иляакы, гуянмишоохъе;
НаIхуIбий йызыке джанавар воохъе.
Гагъ суIваI, гагъыб сё йызыке гъавъу,
Обзурва, ишике джо хыл` цыцIдявъу.

КъаъадакIва хааIнче мыккын хаIнебы,
БаIмбаIкий никнеке гъаъийн тенебы.
Гумушелхъа сийкIал шагъарбы, хиваар.
Кыидимын кIыреехъа хъаIбаIххъаI хабар.

Гол`быйи дамабы аххъы мыкбыше.
Чолбыше джагваран суфра гъеъэшце.
Ушахаршыс чике деш кIыреехъана,
Са гъехва, мансанкъвее аххъаххъа мана.

ЁлкIайни цIабыше гъагва ваIш ыIбраIт.
Чика сана хошба джона гъар саIгъаIт.
Чик авуд авееке джос падаркIабы:
Машынбы, кIукIлабы, дискIбы, лодкIабы.

КIыреехъа джад деш вод джос йыгъбы мыкIан.
Йызыл` джарга гихыI, гьоокIа авайкIан.
Са гъавуле хъалес джолхъа Тезе сен,
АIрзубы быкырхъес йикIее джо эйгъен.

Урусни мизейле йыхъ-сумылхъа саакIал гъавъуна – В.Гъамзат



Дарманын алабы

МЫХАК

Мыхакыке мыкIаалике вукIул` вукIаранкъаI, инсан паралич ыхъайнкъаI, акъвайн нервбы паралич ыхъайнкъаI, маIгъ аххъийнкъаI ва мыкIаал`ын гъаъийни маIгъыIни ва нервбышди менни ыкIарбышее истифаада гъаъа.

Мыхакын дамахбы итIумаъа, гIаледын писин эва къешце, ва мыкIаада ыхъа, гидгъылийн силийн ыкIар явашаъан. Мыхак улени ишыгъес, улени ыкIарбышыс кумагъыка вод. Мыхак мыкIаалике вухъайни коссайс, астма ва йикI гуджнада ыIхийни ыкIарыс хайрыка вод.

Мыхакын гыIрсламышхъана инсан саакит гъаъа, мана рыIгъламышашана. Манче мыкIаада ыхъайн ичIалат, кIылкIам, кIутIунаар маIгъкамаъа МаIгда маIгъкамавъу, чина кар эрмишаъана гудж



гъеххааъа. Организм къуIмаI аъа.

Мыхакыке гъаляаанкъаI ва йикI илийкъаланкъаI, йикIел гыIлекканкъаI, вадянкIананкъаI, хьинени йаIххъыIс геер хъыIгъааIнкъаI, лимфайке ва кIаарни оIдни гееввалике ыхъайн ыкIарбы юг хъаъас истифаада гъаъа.

Анджах мыхакыке геед истифаада гъаъий кIутIунааршысий ичIалатыс зияныка вод.

ХАРДАЛ

Хардал мыкIаалике ыхъайни вукIленийи маIгъыни ыкIарбышыс хайрыка вод. Хардалын шуъур экIааъа, иштагъа юг хъаъа, мыкIаалике кIыл`кIамеейи далахее ыхъайн ыкIар явашаъан. Хардалын инджилкан гъаIлим къадгъвий подагра ыкIарыс, чIаIр кIядкIынийс ва органбышеени, лимфайни гееввалике ыхъайни, шишбышди цIыцIахъайс хайрыка вод. Хардал гъамыб, маIлгъаIм хъ`инне, гъадкъурийни къеллхъа, хылелхъа, къотур ыхъайни джигабышеехъа гийхъен.

Хардалыка сана кар одхунийнкъаI, манче маIгдайни гъицця



хаала геев хъааъа ва ман кар зарада эрмишехъе. Хардалын далахеедын шишбы цIыцIаъанбы. Манчын зиян акIанаъасди мее, хардал сиркайка сана оохъанас вуккан.

Амифоба

ГьаГрфбы – Ч, ЧI, Ш, Щ, Ъ.

Ч

Чакьалын чини чоджус,
Чихен гьаъы чуруныке.
Чина заГьмаIt гьаIкъ хь`инне,
Са кьарг алябтIы чике.



ЧI

ЧIоваршике са чIаIр хьобхее,
ХьаIла хьеехье чIалагна йиш.
ЧIалагыке са чIил гьабхий,
ЧIалагыс чIын оотана иш.



Ш

Шир гьадкIын шагьареехъа,
Шарфий шууба алишщу.
Шадхъа чини шикыл`ыле,
Дегье сайид деш кьайшу.

Щ

Хьунашщееерще ургбышын,
Хьошшур тюлибы кьешще.
Ургбыше чис тюлибы,
Аджनावурыл` илешще.

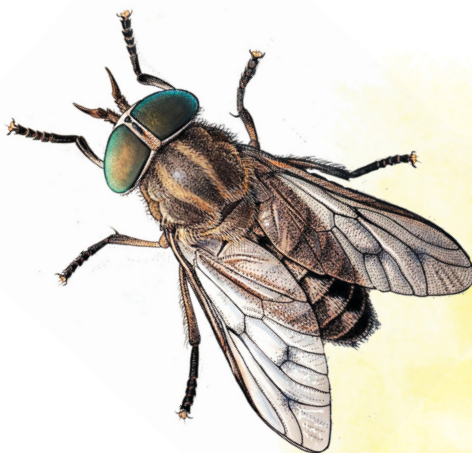
Ъ

Зы дюззида цIыщIеЪэ,
Зы вод маЪэйи, цIеЪээ.
«КIяЪад», «маЪад» зы саЪа,
Йизын палтар аляЪа.



Тапмаджебы

Джырҗаджыр җоокIа,
Чин джаб йидж җоокIа.
КъыIдим хъады мее,
Мыссыхъа хъоокIа.



Ғын сура къайе,
Шен сура къайе.
ЫIҗвийкарна
«ОкIана тайе».

Ёкбул`ле къутIа –
Чийебы хъода.
Озур-оттул мее,
БайтIаIҗее җета.



Дюн`йейни йыкънее,
Нилини къома.
Асуанни хъанек`
Мана җуджоона?

Йыкъын хейбы алятIа.
ОкI җидёоххъа, не хытIа.
Нимеен хайыр җувеейид,
Оогъа идяйкIан тIатIаа.





СОЛУЛЕ САГЪЫЛХЪА:

1. Чика сана сукбы хыйшал.
2. Чика сана шы фыкыррамышоохъенбы.
3. Чика сана шы тюлибы ийхъва.
4. Инсане мана са карале разийра дешданкъаI гъааъа. (Джуваб Й гъаIрфыл` таамехъе).
5. Чика сана кар одхъан.
6. 12 вузее йидж быкырехъе.
7. Чеенче хаахъа ишыгъ гехъа.

САГЪЫЛЕ СОЛУЛХЪА:

1. Адамий дешда хъунашце.

ООГЪАНЧЕ АВХЪА:

1. Кар хъоIхъаIна инсан.
2. КъыIл`къыIдим шака воохъена, кIинна шитI.
3. ХаIмде овас хъугъоочIена,

- инсанынчык` акъва акарана шитI.
4. КъуIмаIни оIлкабышее ешемишоохъена, геоб хаIбна гъаIйван.
5. Гадейн ду.

АВГЪАНЧЕ ООХЪА:

1. Геед къелбынан, быIт` адессенан, кIинин боIкъ.
2. Гадейн ду.
3. Кар алишщес арына инсан. (Джуваб Й гъаIрфыл` таамехъе).

АIБАIТТУРЕЕ, САIБАIТНИ АIКЪРАIБНИ ИСТИГААМАТЫI

1. Къумбынан чол.
2. Зерана бала.
3. Биринз геоту, шарбат аликкы гъаъан, одхъанан кар.
4. Ичийн ду.
5. Гадейн ду.

ШИКЫЛ'БЫШЕЕДЫН ФАРКЪ ТАБАЛЕБЪЭ



СОКОЛЁНОК 

Лачын

6/2022

ноябрь – декабрь

Иллюстрированный детский журнал.
Издается один раз в два месяца.

Учредитель:

Агентство информации и печати
Республики Дагестан.

Регистрационный номер

серия ПИ №ТУ05-00413 от 22.04.2019 г.
выдан управлением Роскомнадзора
по Республике Дагестан.

Издается с января 1980 г.

Руководитель – главный редактор

М.М. Ахмедов

Редколлегия:

В. Гамзаев (редактор)
Ш. Бабаева
А. Дадашев
А. Исмаилов (зам. гл. редактора)
Х. Назирова
Аб. Омаров
К. Омаханов
К. Шамхалов

Художественный редактор З. Даганов

Технический редактор Т. Лузина

Художник номера З. Даганов

На обложке рисунок Магомедовой Айшат,
«Мой дедушка», г. Махачкала, Детская
художественная школа.

Формат 60x84 1/8. Бумага офсетная.

Уч.-изд. л. 2,76. Усл. печ. л. 3,26.

Физ. печ. л. 3,50.

Подписано в печать 25.11.2022 г.

Тираж 269 экз. Заказ №1317.

Типография:

ООО «Издательство «Феникс-пресс».

Адрес типографии:

367018, РД, г. Махачкала, ул. Петра I, 61.

Редакция и издатель:

Государственное бюджетное учреждение
Республики Дагестан «Редакция
республиканских литературных журналов
«Соколёнок» и «Литературный Дагестан».

Адрес редакции и издателя:

367000, РД, г. Махачкала, ул. Даниялова, 55.

Электронный адрес редакции:

litdag@mail.ru

Цахурский язык.

Индекс: на год – 78438,
на полугодие – ПМ996.

Цена свободная